

» dicitur Episcopus domicilii respectu patris; ita ut nec Episco-
» pus originis respectu prolis, quæ nata fungitur in domicilio pa-
» tris. *Dian. p. 8. t. 2. R. 15 et 17.*»

778. — Notandum 1. quod, licet ad alios effectus, etiam ad suscipienda Sacraenta, ut domicilium acquiratur, sufficiat, quod quis incipiat alicubi habitare animo ibi perpetuo manendi; ad effectum tamen suscipiendi Ordines, ultra prædictum animum requiruntur alia in Bulla *Speculatorum* enumerata *d. n. 770. infra n. V.* et præcipue juramentum de ipso animo perpetuo ibi manendi.

Notandum insuper, quod, ut quis ordinari possit ratione domicilii, requiratur, ut præstet juramentum de domicilio ibi contracto, ex Decl. S. C. quam refert *P. Zachar. ap. Croix l. 6. p. 2. ad n. 2166.* Adhuc autem filius familias vivens seorsum à patre potest domicilium acquirere, ex *l. Placet*, et *l. Non utique, B. Ad Munif.* Idemque decrevit S. C. (ut testatur *P. Zachar. ad n. 2180.*) de infante seu impubere. Bene tamen advertunt *Sanch. de Matr. l. 3. d. 23. nu. 1 et 2. Bonac. p. 4. num. 11 et 12. Pal. p. 15. et Salm. c. 4. n. 48. cum Aversa, Trull. Dic. et Philib.* quod si quis post domicilium contractum habeat animum aliò se transferendi, bene posset ordinari ab Episcopo loci in quo commoratur: ad domicilium enim perdendum, non solum requiritur animus discedendi ab illo, sed etiam actualis recessus; ut patet ex plurib. Declar. Sacr. Congr. ut refert *P. Zachar. apud Croix l. 6. c. 2. n. cit. 2176.*

779. — Notandum 2. quod Barones, eorumque filii gaudeant domicilio suorum feudorum, etsi ibi non habitent, ac propterea ordinari possunt ab illorum Episcopo. Ita *Barb. Avers. apud Croix n. 2180.* Idem dicunt *Salm. l. c. cum Sanch. Trull. Barb. Gob. Rebuff. apud Croix ibid.* de Senatoribus, et officialibus perpetuis alicujus loci, eorumque filiis; sed meritò hæc ait *Croix ibid.* non esse conformia intentioni Bullæ *Speculatorum* relatæ, ubi, ut vidi-
mus, requiritur, ut Ordinandus ratione domicili per notabile tempus ibi permanserit, et habeat animum, ac juret ibi perpetuo manendi.

780. — Fit etiam aliquis subditus Episcopi quoad Ordines suscipiendos ratione familiaritatis, seu famulatus: modò (ut sancivit *Trid. sess. 23. c. 9.*) « per triennium secum fuerit com-
» moratus, et Beneficium, quacumque fraude cessante, statim
» reipsa illi conferatur. » Putat hic *Vasq.* sufficere, si Episcopus animum habeat conferendi Beneficium quamprimum vacatum; sed communiter dicunt *Avers. Phil. aliisque cum Salm. c. 4. n. 55.* Beneficium debere esse jam vacans; licet ante Ordinationem non conferatur, ut *Sanch. Led. cum Salm. n. 55.* Per relatam tamen Bullam *Speculatorum* sufficit, si Beneficium conferatur intra mensem. Vide *n. 770. ad n. VI.* Declaravit autem S. C. non posse Episcopum titulo familiaritatis aliquem ordinare, etiamsi det ei pensionem, aut patrimonium. Vide *P. Zachar. ap. Croix l. 6. p. 2. ad n. 2167.* Nomine autem familiarium in-

telliguntur omnes, qui Episcopo famulantur, et vivunt ejus expensis, etsi in ejus ædibus non habitent, modò degant in loco, ubi est Episcopus, vel prope; secus si distent per decem leucas, ut dicunt aliqui; vel duas dietas, juxta alios apud *Salm. l. c.*

Dicit autem *Barb. de offic. Episc. Alleg. 5. n. 12 et 13. cum Garc. et Armendar.* qui hoc referunt decisum à S. C. (contra *Escob. n. 330.* qui citat pro se *Marchin. et Leand.*) Episcopum posse ordinare suum familiarem triennalem etiam ad titulum patrimonii, vel pensionis pro necessitate vel utilitate Ecclesie, cui ille est adscribendus; immo *Vasq. et Gabr.* censem posse eum ordinare, etiamsi non habeat patrimonium; sed hanc opinionem *Barb. ibid.* meritò falsam vocat. Præterea, *Renzi de Ord. c. 1. sect. 3. q. 13. et Barb. num. 8. cum Garc. Riccio, et Molf.* (qui etiam decisum à S. C. asserunt) sufficere aiunt triennum adhuc inceptum antequam fuisse Episcopum. Advertunt tamen communiter *Renzi l. c. cum Pal. Tamb. Marchin. et Leand. ac Barb. n. 9. cum Molf. et aliis.* tempus triennale debere esse continuum; hoc vero intelligendum moraliter, unde censem *Rensi ib.* non interruppi triennum, si familiaris per aliquod tempus alio discedat; idque probat ex *c. fin. de Verb. sign. n. 6.* ubi interrogatus à Papa, quis veniret nomine Clericorum suorum, respondit, venire Clericos familiares continuo domesticos commensales, etiamsi aliquando pro suis negotiis abesse contingat. Item advertunt *Renzi q. 12. Sanch. l. 7. c. 1. dub. 27. n. 3. et Barb. n. 14. cum Nav. Sayr. Ugol.* et aliis pluribus, non posse Episcopum dispensare super interstitiis cum familiari ordinando ad titulum Beneficii statim conferendi, quia hic nondum est subditus, et ita refert decisum à S. C. *Garcia ap. Renzi l. c.* Bene tamen poterit dispensare post collatum Beneficium, quia ratione Beneficii collati jam fit subditus, ut dicunt *Piasc. et Campanile apud Barb. n. 15.* et pariter id à S. C. decisum refert *Pitton. de Episc. n. 292.* die 26 Maii 1594. Sed intelligendum (ut diximus *n. 775.*), si adsit necessitas vel utilitas Ecclesie.

Quæritur, an famuli famulorum Episcopi possint ex hoc eodem titulo ab illo ordinari? Affirmant *Sanch. Cons. l. 7. c. 1. dub. 20. n. 24. Dian. p. 4. tr. 4. R. 145. Salm. c. 4. n. 57. Avers. Henr.* modo absit fraus, nempe, si ad hoc Episcopus permittat familiares suos plures famulos habere, ut possit eos ordinare; et modò omnes expensis Episcopi alantur, ut advertunt *ibid. Salm. cum Henr.* Ratio, quia hi omnes revera tunc tanquam famuli ipsius Episcopi reputantur.

DUBIUM II.

Quæ requirantur in Ordinando.

781. Quinam validè aut invalidè ordinentur? — 782. An validè ordinentur infantes? — 783. Quæ requirantur, ut quis licite ordinetur ap. *Busemb.* — 784. I. ut sit viator, non neophyti, non infamis, hermaphroditus, irregularis, etc. An autem remaneant ordinati

irregulares, etc. quos Episcopus protestatur se non intendere ordinare? — 783. II. Animus clericandi. Dub. 1. An peccet suscipiens Ordinem, nolens ascendere ad superiorem? Dub. 2. An peccet Clericus in minoribus, si uxorem ducat? Dub. 3. An peccet suscipiens Tonsuram ad effugendum forum? — 786. III. Ut sit confirmatus. — 787. IV. Ut habeat Litteras dimissorias. Not. 1. Episcopi regulariter tenentur per seipso ordinare. Not. 2. Licentia data non expirat morte concedentis. Not. 3. Episcopus confirmatus potest Dimissorias concedere, non vero suspensus, etc. Not. 4. Potest Episcopus eas dare etiam in aliena Dioecesi existens. Not. 5. Non potest vero Vicarius Generalis. — 788. Not. 6. Quid de Capitulo Sede vacante? Not. 7. Quid de Abbatibus? Not. 8. A quibus debent habere Dimissorias Regulares? Not. 9. Quid, si Papa det licentiam cum clausula, ut quis ordinetur a suo Ordinario tantum? Not. 10. Potest Episcopus ordinare habentem Dimissorias. Not. 11. An Ordinatio debeat fieri a certo Episcopo designato? Not. 12. Sufficit licentia oretenus. — 789. Dub. 1. An Episcopus possit ordinare alienum sub spe ratificationis? Dub. 2. An Episcopus ordinans possit dispensare cum alieno super irregularitate, etc. — 790. V. Examen de scientia, juxta qualitatem Ordinis suscipiendi. — 791. Qu. 1. Quae debeat scire sacerdos præsertim circa Sacramentum Pœnitentiæ? Qu. 2. An illiterati sint irregulares? Qu. 3. An in Regularibus minor scientia requiratur? — 792. Quid ultra notandum circa examen? VI. Titulus sustentationis, de quo infra ex n. 813. — 793. VII. Ut Ordines gradatim suscipiantur. — 794. VIII. Ut Ordines suscipiantur tempore debito. Utrum in Festis liceat ordinare in Minoribus plusquam duos? — 795. IX. Ut serventur interstitia. — 796. An qui eadem die suscepit duos Ordines sacros, incurrat suspensionem? Quid, si in Sabbato suscepit unum, alium in Dominica? Dub. 1. An haec suspensione sit latæ sententia? Dub. 2. An incurrat suspensionem qui suscepit duos Ordines sacros, non servatis interstitiis? — 797. An liceat eadem die suscipere quatuor Ordines minores cum Subdiaconatu? Dub. 1. An excusat consuetudo contraria? Dub. 2. An taliter ordinatus incurrat suspensionem? Dub. 3. An Regulares possint ordinari extra tempora? Dub. 4. An ipsi tunc possint ordinari in quovis Festo dupliciti? Quid de initianis in tribus diebus festivis? — 798. X. Ut servetur locus debitus, et existentia Episcopi in propria Dioecesi. — 799. XI. Aetas debita; alias incurritur suspensio. Dub. 1. An eam incurrat qui ordinatur ante etatem ex ignorantia crassa? Dub. 2. An mala fide ordinatus ante etatem, possit ea completa, Ordinem exercere? Dub. 3. An incurrit irregularitatem suscipiens Sacerdotium ante etatem? An autem irregularitatem incurrat, qui ordinatur irrelitus censura? Vid. ibid. v. Utrum. — 800. Quomodo computanda ætas? Dub. 1. An possit ordinari mane, qui vespero compleat etatem? Dub. 2. An computandus annus bissextilis? — 801. XII. Exercitium Ordinis suscepti. XIII. Sumptio Eucharistiae. XIV. Probitas vita. — 802. XV. Vocatio divina. Quæ sint ejus signa? — 803. An peccet graviter qui sine vocatione ordinatur? An peccet Episcopus hunc ordinans? — 804. Haec vocatio tanto magis requiritur ad Episcopatum, et Parochiam suscipiendam. — 805. Quæ sint officia Ordinatorum?

781. — « RESP. 1. Ad validam ordinationem requiritur et sufficit, ut mas sit baptizatus. *S. Thom. sup. qu. 39. a. 1. Con. d. 20. d. 10. Vasq. Fill. t. 9. c. 4. quæst. 2.* »

Unde resolves:

« 1. Incapax Ordinum est; et quidem jure divino I. Fœmina. » *Vasq. Reg. Fill. l. c. *(Ita S. Th. suppl. q. 39. a. 1. Salm. de Ord. tr. 8. c. 5. n. 6. et alii communiter; estque de fide definitum in c. Nova. de Pan. et rem.) * II. Hermaphroditus, in quo sexus femineus prævalet. Fill. l. c. Quod si autem in eo incipiat prævalere post Ordinationem validam, non potest validè consecrare, vel absolvare, licet characterem sacramentalis retineat. Lug. resp. mor. l. 1. d. 21. III. Non baptizatus, ib. »*

« 2. Validè ordinantur 1. Perpetuò amentes, cæci, muti, privati manibus, etsi jure naturali sint inhabiles. 2. Irregulares, etsi jure ecclesiastico sint inhabiles, maneantque ab eorum usu suspensi. 3. Pueri in eunis qui tamen ad castitatem non tenebuntur vi voti, nisi id ratiﬁcaverint. Tol. Henr. Azor. l. 13. » c. 14. Bon. l. c. »

782. — Quær. an validè ordinantur infantes? Negant *Pal. Dur. et Petroc. Sot. ap. Salm. c. 5. n. 22.* Sed verius affirmat *D. Th. sup. q. 39. a. 2.* ubi docet, quod omnia Sacraenta quæ non requirunt actum proprium suscipientis, sed in eis datur aliqua spiritualis potestas (ut sunt Baptismus, Confirmatio, et Ordo) validè suscipiantur ante usum rationis; immo Ordo etiam licet suscipitur (loquendo de Ordinibus minoribus) si adsit necessitas, et spes profectus. *S. Doctorem sequuntur communiter Sanch. Cons. l. 7. c. 3. dub. 32. n. 2. Renzi p. 344. q. 2. et Salm. c. 5. n. 23. cum S. Bonac. Scoto, Dom. Soto, Gonet, Vasq. Val. et aliis; et hoc communi sensu DD. definitum testatur Ben. XIV in Bulla *Inter sollicitas*, edita 4 Maii 1745. Idque probat *D. Th. ex c. Ex un. de Cler. per salt. prom. ubi dicitur, quod si aliquis Subdiaconatum receperit ante usum rationis, debet ordinari ante Diaconatum, si non constet de illius susceptione, secus si constet. Dicit tamen ib. idem Augelitus, quod pueri ante usum rationis non possunt validè suscipere Episcopatum.**

783. — « Resp. 2. Ut ordo licet, et secundum jura Ecclesiæ ritè sumatur, aut non incurritur censura, requiritur in recipiente, præter statum gratiæ, I. Ut non sit neophytus* (Qui autem non esset baptizatus certò Ordinem non reciperet, ut constat ex Conc. Nicæno Can. 19. et ex c. Veniens, de Presb. non baptiz.) * vel infamis, vel hermaphroditus, vel irregularis, suspensus, excommunicatus.

II. Animus clericandi: *Trid. sess. 23. c. 4. sine quo, si pri- man Tonsuram, vel Ordines minores accipiat, videtur peccare, saltem venialiter (nisi iusta causa excusat), quia fraus est levius; vide supra l. 4. c. 2. d. 1. a. 3. Similiter venialis incon- stantia videtur sine iusta causa statum Clericalem deserere.*

» III. Ut sit confirmatus. *Trid. sess. 23. c. 4.* et quidem secundum Bonac. d. 8. p. 5. n. 10. sub mortali: secundum Sotum, et Conin. sub veniali. IV. Litterae dimissoriae, etiam pro prima Tonsura, Episcopi proprii, sive originis, sive beneficii, sive domicilii. V. *Dian. p. 3. t. 4. R. 194.* V. Examen coram Episcopo de scientia necessaria ad usum cuiusque Ordinis; nam *Trid. s. 23. c. 4.* pro prima Tonsura requirit, ut sciant fidei rudimenta, item legere, et scribere: et de quibus probabiliter sit conjectura, quod Clericatum elegerint non secularis judicii fugiendi fraude, sed ut Deo fidem cultum praestent. Pro minoribus, ut linguam latinam intelligent. Pro Subdiaconatu, et Diaconatu, cognitionem eorum, quae ad istos Ordines spectant. Pro Sacerdotio tantum scientiam, ut populum docere possint necessaria ad salutem, et administrare Sacraenta. VI. Titulus sustentationis, ut beneficii, vel Patrimonii, vel paupertatis, ut in Regularibus. *Trid. sess. 21. c. 2. V. Bonac.* VIII. Ordo inter receptionem unius et alterius; cuius inversio, v. g. suscipere Diaconatum ante Subdiaconatum, erit mortale: Episcopatus ante Sacerdotium erit etiam invalidus. VIII. Tempus; sic minores conferuntur quavis Dominica, vel festo quidem tali, quod ex praepcepto Ecclesiae celebretur etiam in foro, ut *Syloest. Azor. Barb. etc. communiter* docent. Ac, licet *Præpos. Fag. Tan. Gavant. etc.* putent sufficere quodvis festum duplex in Ecclesia, eamque sententiam *Dian. p. 5. t. 13. res. 47.* vocet tutam in praxi, eam tamen ex Decr. Urbani VIII rejectam esse monet *C. de Lug. l. 1. resp. mor. d. 43.* Eosdem autem posse ex recepta Episcoporum consuetudine, etiam feria 6 vespere ante Sabbatum, quo omnes Ordines jure conferri possunt, notat *Dian. p. 2. t. 6. R. 28. ex Henr. Regin. etc.* Majores vero Sabbatis Quatuor Temporum, et Dominicæ Passionis, ac Hebdomadæ sanctæ. IX. Interstitia temporum. Sic majores non nisi post annum ab alterius susceptione conferri possunt, ex *Trid. sess. 23. c. 11. 13 et 14.* in quo tamen Episcopus ob necessitatem, vel utilitatem Ecclesiae potest dispensare. Eodem tamen die, non nisi de licentia Papæ, duo Ordines majores possunt dari; minores vero omnes, dispensante Episcopo, possunt dari eodem die, et si consuetudo sit, simul cum Subdiaconatu. *Nao. c. 25. Henr. l. 10. c. 11. Vasq. Suar. Sa. v. Ordo. Laym. l. 3. t. 9. c. 8. X. Locus, scilicet pro solemni collatione, Ecclesia; pro privata, Sacellum. XI. Aetas, in qua ordinariè Episcopus non potest dispensare; et sic pro prima Tonsura et minoribus requiritur saltem septennium completum, licet *Quint. t. 6. sect. 21. contra Sanch. etc.* putat sufficere inchoatum. Pro Acolyto an. 12 completus, *Fill. t. 9. c. 4. n. 28.* Pro Subdiaconatu vigesimus secundus, pro Diaconatu vigesimus tertius, pro Sacerdotio vigesimus quintus, omnes incepiti: pro Episcopatu trigesimus completus. *Vid. Bon. d. 8. q. 1. Fill. tr. 9. c. 4. Laym. l. 5. tr. 9. c. 6 et 7. Dian. p. 3. t. 4. R. 192.* Si autem dubium sit, an quis ætatem requisitam habeat, v. g.*

» pro Sacerdotio ad annum 25 ingressus sit, ordinari non potest. » *Sanch. Laym. Bard. d. 6. c. 11. p. 6. §. 2.* vide supra *l. 1. tr. 1. c. 2. dub. 3.* Peccat autem tam ordinans, quam ordinatus, si ordinetur qui non habet qualitates requisitas. »

784. — Omnia tamen haec fusiū discutienda. Ut quis igitur ritè Ordines suscipiat, requiritur I. Ut sit viator, quia Sacerdos vita functus non valide consecraret. Item, ut non sit neophytus, nec infamis, nec hermaphroditus, qui non est capax Ordinis, nisi in eo prævaleat sexus masculinus: alias non potest verè appellari homo; unde nec licet, nec validè consecraret; imò nec licet, etiamsi sexus masculinus prævaleret, quia esset monstrum, et ideo egeret dispensatione Pontificia. *Vid. Salm. c. 5. n. 15.* Item, requiritur, ut non sit irregularis, suspensus, vel excommunicatus.

Quæritur hīc, an cùm Episcopus ante Ordinationem protestatur se non intendere ordinare irregulares, excommunicatos, aut alio modo indignos, utrum isti irregulares remaneant ordinati? Negant Molf. ap. *Escob. l. 23. num. 198.* Affirmant verò communius Cabass. T. 1. l. 3. c. 16. n. 15. Ludoo. Bail. et Escob. n. 200. cum Nao. Sa. Rodriq. Graff. etc. quia verba illa dicuntur ad terrorem; quod arguitur ex eo quod idem Episcopus post hanc protestationem ante ordinationem initiandos absolvit à quacumque excommunicatione, irregularitate, etc. Sed melius docet N. SS. P. Bened. XIV in celeberrimo Opere, de Sacr. Miss. sect. 2. §. 70, ubi ex Decreto S. C. Concilii dicit in hoc casu interrogandum esse Episcopum ordinantem de sua intentione, et si ipse asserat suam intentionem protestationi alligasse, Ordinationem absolutè iterandam esse; si verò Episcopi intentio sit dubia, Ordinatio est sub conditione repetenda. Et sic plures S. C. censuisse faciendum refert *P. Zacharia ap. Croix l. 6. p. 2. ad n. 223.* ubi tamen affert alias oppositas Declarationes S. C. quibus dixit validam esse Ordinationem quorumdam ordinatorum cum falsis Dimissoriis, etsi præmissa fuerit protestatio Episcopi excludens voluntatem ordinandi eos, qui essent destinati conciliaribus requisitis.

785. — Requiritur II. Animus clericandi, ex *Trid. sess. 23. c. 4.* Hīc dubitatur I. an peccet qui suscipit aliquem Ordinem sine animo ascendendi ad superiores? Certum et commune est non peccare graviter, etiamsi quis suscipiat Ordines majores, et non intendat suscipere Sacerdotium, ut rectè dicunt *Laym. de Ord. c. 7. sub finem; Salm. c. 5. n. 52. et Escob. n. 304,* et alii passim contra Bannez, Marchin. et alios paucos (ap. *Escob. num. 363.*), qui improbabiliter asserunt esse mortale. Imò idem *Escob. n. 305. et Pat. p. 8. n. 8. cum Conc. et Bon.* probabiliter putant nullum esse peccatum, quia nullo jure prescribitur alicui ad superiores Ordines ascendere; nisi quis acceptet Beneficium requirens Sacerdotium, vel Ordinem sacram, prout sunt Beneficia curata, seu ea quibus sunt annexa onera cantandi Missam, Evangelium, vel Epistolam, ut habetur ex *Trid. sess. 22. c. 4.* Cæterum idem Concilium sess. 23. c. 4. solūm requirit in ordi-

nando intentionem præstandi Deo fidelem cultum. Idque confirmatur ex cap. I. de *Filiis Presbyter.* ubi dicitur Episcopos posse dispensare cum illegitimo ad suscipiendos Ordines minores, non ad maiores; ergo licitum est suscipere unum Ordinem sine animo ascendendi ad superiores. Ratio est, quia quilibet Ordo confertur ad hoc, ut ordinatus inserviat Deo, proprium munus exercendo: sufficit igitur munus illud acceptare sine intentione ulterius progrediendi. Aliter verò dicendum esset de novitio, qui Religionem intraret animo non perseverandi; hic enim difficulter excusari potest à culpa gravi, propter damna temporalia et incommoda quæ Religioni tunc frustra afferret, et etiam propter scandalum, quod alii novitiis præberet; exemplum enim socii magnam alteri tentationem ingerit.

Dubitatur 2. An peccet Clericus, qui initiatus in minoribus uxorem dicit? Per se loquendo certum est non peccare graviter, imò nec etiam leviter, si ob justam causam hoc facit, putâ ad sedandas inimicitiás, aut tentationes carnis, ad subveniendum fœminæ pauperi, etc. alias non excusabitur à veniali; ita Bonac. de *Matr.* q. 3. p. 9. n. 2. Pal. de *Ord.* p. 9. n. 9. Escob. n. 311. cum Tol. Azor. Val. Aug. Rodr. etc. ac Salm. c. 5. n. 51. qui dicunt hanc sententiam esse omnium, uno Cajet. excepto, qui voluit esse mortale. Dixi *per se loquendo*; nam utrùm graviter peccet, qui certus de sua vocatione ad statum ecclesiasticum, ab ea recedit, ut seculo fruatur? Vide dicta Tom. 3. l. 4. n. 78. ubi diximus de hoc metuendum, ne fortè existat in malo statu.

Dubit. 3. An peccet qui minores Ordines aut primam Tonsuram suscipit animo effugiendi forum laicale, et postea redeundi ad seculum? Adsunt tres sententiae. *Prima* sententia, quam tenent *Palaus* p. 8. n. 7. et *Escob.* n. 308. dicit nullo modo peccare, quia utitur jure suo. *Secunda* verò sententia, quam tenent *Salm.* c. 5. n. 57. *Led.* et *Vict.* ap. *Sanch.* de *Matr.* l. 7. dist. 31. num. 17. item *Marchin.* *Molf.* *Leand.* et *Trull.* ap. *Escob.* n. 306. dicit peccare mortaliter, quia in Trident. sess. 23. c. 4. sic habetur: « *prima* Tonsura non initiantur..., de quibus probabilis conjectura non sit eos non secularis judicii fugiendi fraude, » sed ut Deo fidelem cultum præstent, hoc vitæ genus elegisse. » Cùm ergo hoc crimen Concilium *fraudem* appellat, ideo nequit excusari à gravi culpa qui sic ordinatur, quia graviter defraudat Ecclesiam, abutendo suis sacris ministeriis ad fines temporales. *Tertia* demum sententia, quam tenent *Laym.* c. 7. n. 2. *Sanch.* l. c. cum *Navar.* *Bon.* p. *ultim.* n. 10. cum *Val.* et *Con.* *Diana* p. 10. tr. 16. R. 61. cum *Vill.* et *March.* item *Hurt.* *Aversa.* *Nald.* *Homob.* etc. ap. *Escob.* n. 307. dicit hunc non peccare mortaliter, quia ex Tridentino tunc intelligitur aliquis fraudem committere, quando suscipit Ordines, ut aliquod secularis judicium jam inceptum effugiat, et hoc quidem erit mortale; alioquin erit tantum veniale, ratione deordinationis finis ab Ecclesia intenti. Primam sententiam non satis probabilem puto, tertiam probabilem, secundam verò probabiliorem, quia æquè videtur fraudem

committere qui ordinatur ut effugiat judicium seculare in casu particulari, quām qui in genere pro omnibus casibus occurrentibus. Quomodo autem peccet qui accipit Beneficium animo illud dimittendi, vide dicta Tom. 3. l. 4. n. 113. Qu. I. ubi diximus hunc non peccare mortaliter (nisi Beneficium habeat annexum Ordinem sacram), quia non constat hujusmodi deordinationem esse gravem.

786. — Requiritur III. Ut sit confirmatus. An autem id requiratur sub præcepto gravi? Affirmat Bonac. d. 8. p. 5. num. 10. cui consentiunt Tol. Tan. et Aversa ap. Mazzotta t. 3. pag. 254. quia hic peccaret in re gravi, tum contra usum Ecclesiae, tum contra præscriptum Tridentini sess. 23. c. 4. ubi dicitur: « *Prima* Tonsura non initiantur qui Sacramentum Confirmat. non suscepint. » Alii verò, ut Holzm. n. 218. cum Tamb. etc., censem hoc non esse de præcepto, sed de consilio. Alii tandem communiter, ut Suar. t. 3. d. 38. sect. 1. Navarr. c. 22. n. 9. Laym. tr. 3. c. 5. q. 4. Pal. de Confirm. p. 8. n. 6. Mazzott. l. c. Salm. c. 4. n. 73. cum Vict. et Philib. ac Barb. de Pot. Ep. Alleg. 2. n. 15. cum Azor. Val. Reg. Molf. Viavald. etc., probabilius dicunt Confirmationem non requiri sub obligatione gravi, sed requiri quidem sub levi; quia, licet verba Tridentini potius indicent decentiam quām præceptum, tamen in hoc contraire non excusatur à levi saltē deordinatione.

787. — Requiritur IV. Ut habeat Litteras Dimissorias proprii Episcopi. Super hoc requisito plura sunt adnotanda. Notandum 1. id quod prescribit Tridentinum sess. 23. c. 3. ubi dicitur: « *Episcopi* per semetipsos Ordines conferant; quòd si aegritudine fuerint impediti, subditos suos non aliter quām... probatos et examinatos ad alium Episcopum ordinandos dimittant. » Inde regulariter Episcopus tenetur ipse suos subditos ordinare, nisi sit impeditus ex infirmitate, ut dicit Concilium, vel ex alia justa causa, ut rectè aiunt Salm. c. 4. n. 58. et Barb. in Trident. l. c. cum Led. Salsedo. Piasec. etc. quia causa infirmitatis ibi exprimitur exemplativè, non taxativè. Hinc probabiliter Croix n. 2243. id etiam admittit, si ordinandus alibi esset, aut ei incommodum foret ad suam Diocesim accedere. Debet autem Episcopus proprius suum subditum examinare, ex Concilio ut supra; quamvis, sicut potest examen alteri committere, sic etiam poterit eum mittere ad alienum Episcopum, ut ille examinet. Episcopus verò ad quem ordinandus mittitur, potest quidem eum ordinare sine examine, sed potest etiam examinare, si velit, ut bene aiunt Salm. l. c. et Croix n. 2245. cum aliis. Et hoc utique erit tutius, ut ait Barbosa Alleg. 7. n. 22. cum Bonac. Piasec. et Campanile; qui imò censem teneri examinare ex eod. Trid. sess. 7. c. 11. ubi dicitur, quòd nemo ab extraneo ordinetur, nisi prævio examine.

Notandum 2. Licentia data alicui, ut ordinetur apud alienum Episcopum, non expirat in morte concedentis, nisi a successore revocetur; ita communiter *Sanch.* de *Matr.* l. 8. d. 28. n. 83. *Barb.* Alleg. 7. n. 24. cum *Suar.* *Salm.* c. 4. n. 58. cum *Bonac.*

et Escob. n. 418. cum Henr. Quaranta, Rod. et commun. quia gratia semel facta, morte concedentis non expirat, ex c. Super gratia. De Offic. Deleg. in 6.

Notandum 3. Episcopus propriam Diœcesim habens, si est jam confirmatus, esto nondum consecratus, bene potest Dimissorias concedere; quia hic est actus jurisdictionis, quam confirmatus secuta possessione jam habet. Ita *Sanch. Cons. l. 7. c. 3. dub. 20. n. 31. et Salm. c. 4. n. 59.* An autem Episcopus suspensus aut excommunicatus jam declaratus possit Dimissorias concedere, vel Confessarios approbare, et similia? Affirmant *Led. et Trull.* sed probabilius negant *Barb. Alleg. 7. n. 4. Salm. n. 59.* quia excommunicati omni jurisdictione carent. Hinc bene ait *Barb. l. c.* casu quo ordinandi probent suum Episcopum esse excommunicatum, vel suspensum, ritè possunt ordinari ab Episcopo viciniori, ex cap. 2. de Temp. Ord. in 6.

Notandum 4. Episcopus existens in aliena Diœcesi bene potest ibi Dimissorias concedere, cùm hic non sit actus jurisdictionis contentiosæ: ita *Salm. c. 4. n. 60. cum Gao. et Barb. d. All. 7. num. 29. cum Armendar.* qui id decisum refert.

Notandum 5. Vicarius Generalis nequit Dimissorias concedere nisi expressam de hoc facultatem habeat ab Episcopo, vel nisi Episcopus sit extra Provinciam, aut distans per duas, vel saltem unam dietam, sive diem itineris à propria Diœcesi, ut dicunt *Salm. c. 4. n. 62. cum communi, et Pal. p. 15. n. 8. ac Barbos. All. 7. n. 9. cum Azor. Rebuff. Gutt. Molf. etc. ex c. Cum nullus, de Temp. Ord. in 6.* ubi dicitur: « Episcopo autem in remotis » agente, ipsius Vicarius Generalis, Sede vacante, Capitulum, « seu is ad quem tunc temporis administratio spiritualium noscitur » pertinere, dare possunt licentiam ordinandi. » Probabiliter vero dicit *Escob. n. 402. cum Joan. Andrea, Molf. March. et Leand.* bene posse Vicarium (ut diximus) ex peculiari licentia Episcopi, expressa vel tacita, Dimissorias concedere; quod confirmatur ex *Glossa in d. c.* que ait: « Nisi habeant (ab Episcopo) speciale » mandatum ad hoc. »

788. — Notandum 6. Capitulum Sede vacante olim poterat Dimissorias concedere, ut patet ex dicto c. *Cum nullus;* sed hoc limitatum postea fuit à Trident. sess. 7. c. 10. ubi habetur: « Non liceat Capitulis, Sede vacante, infra annum... ordinandi » licentiam aut Litteras dimissorias... concedere; » nisi quis (ut ibi additur) sit arctatus ad Ordines intra annum illum suscipiendos, ob Beneficiū requires obsequium personale. Aliter Capitulum incurrit interdictum, et Vicarius illius suspensionem ab officio et Beneficio per annum; neconon sic ordinatus, si fuerit in Sacris, incurrit suspensionem ab exercitio Ordinis suscepti ad arbitrium Episcopi futuri; si vero in Minoribus, privatur privilegiis Clericalibus, sed hoc non ante judicis sententiam. Ita *Salm. c. 4. n. 65. cum Sanch. Philib. Aversa, et Trull.* Dicit autem *Croix n. 2258.* non posse dici *arctatum* qui tantum est præsentatus ad Beneficiū, nisi quis Beneficiū jam habeat, vel jus

habeat ad illud, seu vocatus sit: sed contradicunt *Salm. c. 4. n. 65.* et consentit *Barbosa All. 7. n. 11. cum Moneta, Riccio, et Garcia,* asserens rectè dici etiam *arctatum*, qui ordinatus prima Tonsura est præsentatus ad Beneficiū: et *Merola ap. Renzi pag. 359. q. 2.* id refert decisum à S. C. etiam pro non adhuc Tonsurato, his verbis: « Vicarius Capitularis, Sede vacante, » infra annum potest concedere Litteras Dimissorias ad primam » Tonsuram ei qui est præsentatus à personis laicis ad Beneficiū Ecclesiasticum juris patronatū ipsorum, ut ille obtinere » valeat. » Rectè tamen dicit *Croix l. c. cum Garcia, Ugolino et Riccio,* non dici *arctatum eum*, cui aliquis vult resignare Beneficiū requirens Ordinem quo ille caret. Hicque præterea notandum id quod habetur in Concordato nostri Regni c. 4. n. 9. ibi: *I Vicarii Capitolari non potranno senza il voto del pieno Capitolo, da darsi per maggioranza de' voti segreti, concedere le lettere dimissoriali a' Laici, artati per ragion di Beneficio, o Cappellania, o pure a coloro, che avendo già la prima Tonsura, sono presentati a qualche Beneficio, o Cappellania, che actu requirat certum Ordinem: Coll' espressa condizione, che così nell' uno, come nell' altro caso colui, che chiede d' esser promosso, non sia stato altre volte rigettato dal Vescovo antecessore.* Vide alia præscripta in dicto concordato n. 830.

Bene potest tamen Capitulum, Sede vacante, etiam intra annum dare Litteras Testimoniales alicui, qui aliunde licentiam habet ad Ordines suscipiendos; *Salm. c. 4. num. 56. cum Sanch. Pal. Dic. etc.* probabiliter etiam potest dare alicui licentiam, ut initierit prima Tonsura, eò quod Tonsura non est Ordo. Ita *Garcia, et Gallem. ap. Croix n. 2261.* qui eis adhæret ex Declari. S. C. Id autem quod potest Capitulum, Sede vacante, non potest per seipsum facere, sed per suum Vicarium electum; *Croix n. 2266.* et sic refert decisum à S. C. die 3 Febr. 1604, *Pitton. de Canon. n. 271.* Item hincnotandum, quod Sede vacante bene possit ordinari intra annum qui habet Dimissorias Episcopi defuncti, ut communiter dicunt *Barbosa All. 7. n. 23. cum Nav. Gonzalez, et Henr. ac Croix num. 2259. cum Sanch. Laym. Tamb. etc. ex Declari. S. C.* Idem dicitur de Regularibus intra annum afferentibus Dimissorias suorum Superiorum; his enim bene potest Capitulum licentiam concedere ut ordinetur ab aliquo Episcopo. Et sic etiam valent Dimissoriæ concessæ à Capitulo, Sede vacante, post annum, etiamsi sit jam ingressus novus Episcopus; *Barb. num. 24. cum Mol. Gonzal. Fag. Led. Quaranta, etc.* Præterea notandum quod licet in Concilio Romano sub Bened. XIII. permisum fuerit Vicario Capitulari post annum luctus Ecclesiæ concedere Dimissorias, tamen in concordato nostri Regni facultas est ei sublata, nisi habeat expressam licentiam S. C. Concilii.

Quamvis autem Capitulum non possit intra annum Dimissorias concedere, dicunt tamen *Sanch. l. 7. c. 1. dub. 26. n. 2. Tamb. de Ord. c. 9. §. 2. n. 9. et Barb. All. 7. n. 17. in Trident. sess. 7. c. 10. n. 5. cum Henr. Quaranta, Molf. Piasec. Furnar. etc.* bene

posse dare alieno Episcopo licentiam Pontificalium, et pariter conferendi Ordines Clericis subditis ipsi Episcopo, vel subditis eidem Sedi vacanti, qui non à Metropolitano, nec ab Episcopo viciniori, sed à Papa debent habere licentiam ordinandi, ut refert decisum *Garcia ap. Barbosam l. c. in Trident.* Sed huic opinioni se opponit *Croix n. 2257.* dicens obstat verba Tridentini ut supra: « Non licet infra annum ordinandi licentiam, aut Litteras Dismissorias... concedere; » gerundum enim ordinandi, dicit *Croix*, esse activum, unde non debere applicari Ordinandis, sed Episcopo. At venia *P. Croisii*, docetur a pluribus Grammaticæ peritis, hujusmodi gerundia modò sumi activè, modò passivè. Et ipsummet Concilium plures usurpat gerundium in passiva significatione, ut sess. 7. c. 11. et 12. de Benef. *Facultates de promovendo à quocumque.* Et hī juxta proprium sensum Tridentini to ordinandi verius intelligendum passivè, dum Concilium post verba, « non licet capitulis ordinandi licentiam, aut Litteras Dismissorias... concedere, » addit, « alicui qui beneficij occasione arctatus fuerit. » Unde illud concedere refert tam licentiam ordinandi, quam Litteras Dismissorias subjecto alicui, nempe ordinando.

Notandum 7. Hodie non amplius locum habet id quod dicunt *Salm. c. 4. n. 67. cum Molf. et Philib.*, nempe quod Abbates qui possunt suos subditos ordinare (juxta dicta n. 763.), possint etiam eis concedere Dismissorias ad suscipiendos Ordines a quocumque Episcopo, vel Abbatे mitrato. Neque enim Abbates mitrati, adhuc si habeant jurisdictionem quasi Episcopalem, possunt alienos subditos ordinare, ex Decreto S. C. relato n. 766. Neque alii Epicopi, quam Diœcesani (ut mox videbimus) possunt Regulares ordinare.

Notandum 8. Regulares exempti debent habere Dismissorias à Prelatis suis, scil. Generalibus, aut provincialibus, ut dicunt *Salm. cap. 4. n. 68. cum Sanch. Diana, Philib.* et aliis communiter: alias peccant mortaliter, et suspensionem incurunt. Præterea, ex Decreto Clementis VIII, (relato in extensum *apud Croix n. 2236.*) Dismissoriæ sunt dirigendæ ad Episcopum Diœcesanum, nisi is sit absens, aut non teneat Ordinationem. Nec valet dicere cum *Sanch. Laym. Pal. etc. apud Croix loc. cit.* posse dari Regularibus Dismissorias ad quemcumque Episcopum, eo quod mandatum Clementis non fuit receptum, ut asserit *Pal.* vel quia (ut putat *Sanch.*) Decretum illud valet tantù pro Regularibus eidem Episcopo loci subjectis. Nam in c. 3. de temp. ord. in 6. generaliter id vetatur, et præfatum Decretum fuit novissimè confirmatum et innovatum à Benedicto XIII et XIV vide dicta n. 768. A quo autem possint ordinari novitii? Vide dicta n. 764. et 765.

Notandum 9. Si quis obtineat facultatem à Pontifice suscipiendo Ordines extra tempora, sed cum clausula, à suo Ordinario tantum, bene potest cum istius Dismissoriis ab alio ordinari; ita *Sanch. l. 7. c. 1. dub. 25. n. 2. cum Navar. Mazzetta pag. 250.*

et *Croix n. 2242. cum Gobat.* Ratio, quia apponitur illa particula tantum, ne prejudicium inferatur proprio Episcopo; sed minimè ipse prejudicatur, quando ipsem̄ concedit Dismissorias.

Notandum 10. Probabiliter Episcopus potest confirmare eum qui adducit Dismissorias sui proprii Episcopi pro Tonsura; ita *Croix n. 2239. cum Rebuffo.* Et idem ait *Croix ibid. cum Gobat.* si quis est dimissus ad suscipiendum subdiaconatum, cum non adhuc suscepit Ordines minores, quia tunc censemur dimissus etiam pro minoribus.

Notandum 11. Quamvis die 22 Jun. 1623. (apud *Pittion. de Episc. n. 800.*) S. Congregatio præposita negotiis Regni Neapolitanū statuerit nullas esse Dismissorias non directas certo Ordinario; tamen anno sequenti die 16 Mart. contrarium fuit statutum per S. C. Episc. nempe quod Episcopi Regni Neapolitanū rite possint extraneos ordinare cum Dismissoriis proprii Ordinarii, licet non sint directæ ad certum Episcopum. Hinc probabiliter dicunt *Mazz. p. 250. et Croix n. 2241. cum Gobat.* et *Quitent.* quod si quis est dimissus ad certum Episcopum qui sit designatus in gratiam ipsius ordinandi, bene poterit ab alio Ordines suscipere, ex regula Juris 61 in 6, ubi: « Quod ob gratiam alicuius conceditur, non est in ejus dispendium retendum. »

Notandum 12. Ut quis ordinetur ab alieno Episcopo, non requiritur ut obtineat à proprio licentiam in scriptis, sed satis est si constet de illa per testes, vel aliter: ita *Sanch. c. 3. dub. 20. n. 4. Salm. c. 4. n. 61.*

789. — Sed dubitatur 1. An aliquis Episcopus possit ordinare alterius subditum sine illius expressa licentia, sub spe ratihabitionis de futuro. Affirmant *Paludan. Vill. Dian. Led. ap. Salm. c. 4 n. 63.* Idque admittunt *Trull.* et alii plures apud *Sanch. l. 7. c. 3. dub. 20. n. 12.* si inter Episcopum ordinantem, vel inter ini- tiandum, et Episcopum proprium singularis amicitia intercedit. Sed verius negant *Sanch. n. 13. Bonac. p. 5. n. 28. Croix n. 2238. et Salm. cum Aver. Philib.* et aliis pluribus. Ratio, quia à Trident ad tollendos errores et dissidia exigitur licentia expressa proprii Ordinarii: *Nisi de loci Ordinarii expressa licentia,* ut dicit Concilium sess. 14. c. 2. Episcopus autem bene poterit ratam habere talen Ordinationem, nec opus est recurri ad Summum Pontificem, quia ipse potest ordinatum absolvere à suspensione Ordinis suscepti, ut concedit Tridentinum; ita *Sanch. n. 15. Salm. l. c. cum Aversa, et Croix n. 2248. cum Deltene,* et aliis contra *Rebuff.* An autem sufficiat ratihabito, sive licentia præsumpta de præsenti ad ordinandum Clericum alienum? Probabile mihi et aliis videtur id posse admitti, saltem sine culpa gravi.

Dubit. 2. An Episcopus, cui Dismissoriæ diriguntur, possit dispensare cum ordinando super irregularitate, aut alio impedimento canonico, super quo proprius Episcopus potest dispensare? Prima sententia affirmat, quam tenent *Sylvest. v. Dispensatio*

q. 9. n. 11. in fine, et Ang. Arm. ac Henr. apud Palauum de Censur. d. 6. art. 7. n. 21. Quia (ut aiant) eo ipso quod Episcopus dat licentiam alieno ordinandi, dat etiam dispensandi, cum dispensatio præmittenda sit Ordinationi suscipientis; idque colligunt ex cap. Præterea de offic. Jud. de leg. ubi dicitur: « Ex eo quod causa sibi committitur, super omnibus quæ ad causam ipsam spectare noscuntur, plenariam recipit potestatem. » Secunda verò sententia probabilius negat, et hanc tenet Palauus loc. cit. Mazz. tom. 3. p. 250. Sanch. l. 7. c. 1. dub. 27. n. 2. cum Nav. et de Matr. l. 8. d. 1. n. cum Sa, et Croix n. 2240. cum Diana. Ratio, tum quia privilegia non extenduntur ultra casum expressum, tum quia in disparatis non sit illatio, quando facultas data non est cum alia necessariò connexa: prout (sapienter dicit Sanchez) si Episcopus dat licentiam Parochi assistendi alicui Matrimonio, non ideo intelligitur dare facultatem dispensandi in impedimento, in quo ipse potest. Idque tantò magis valeret, si in Dimissoris adderetur clausula: « Si tamen alias nullum tibi obsistat impedimentum canonicum. » Ad textum autem supra allatum respondetur, quod ibi agebatur de facultate necessaria cum data connexa, ut legenti palet.

Notandum quod ordinandus debeat semper habere Litteras Testimoniales ab Episcopo originis, etiamsi in ætate infantili ab illius Diœcesi discesserit, saltem ad testificandum de natalibus ac ætate, prout à S. C. resolutum refert P. Zacharia apud Croix l. 6. p. 2. n. 2251.

790. — Requiritur V. Examen de scientia. In hoc advertendum, quod Tridentinum pro initiandis ad Ordines minores requirat, ut saltem linguam Latinam intelligent; ita in sess. 23. c. 11. ubi dicitur: « Minores Ordines iis qui saltem Latinam linguam intelligent per temporum interstitia, nisi aliud Episcopo expedire magis videretur, conferantur. » Utrum autem Episcopus possit ordinare in minoribus Clericorum, qui ignorat linguam Latinam, si spes sit fore ut postea addiscat? Affirmant Innoc. Menoc. Turrecr. etc. apud Sanch. dub. 45. n. 10. Sed merito negant Salm. c. 5. n. 43. in fine; et ipse Sanch. n. 14. cum Nav. et Salsedo. Ratio, quia illud, nisi aliud Episcopo videretur, verius et communiter à DD. intelligitur tantum quoad intersititia, non autem quoad scientiam. Verum non videtur improbabile cum Sanchez, et Rebuff. ib. quod si ordinandus non adhuc sciat linguam Latinam quantum oportet, sed de brevi certò speretur fore ut addiscat, tunc poterit Episcopus eum ordinare; sed melius quidem meo judicio faciet, si non ordinabit. II. Pro initiandis ad Subdiaconatum, et Diaconatum requirit Concilium c. 13. ut sint litteris et iis quæ ad Ordinem exercendum pertinent, instructi. Utrum autem licite possit ordinari Subdiaconus, vel admitti ad Beneficium, qui adhuc nescit ordinare Officium divinum, sed probabiliter de brevi præsumuntur instrutum iri, ut promittit? Recte affirmant Sanch. c. 3. dub. 45. n. 6. et Salm. v. 5. n. 44. Modò (intellige) interim ab alio

adjuvetur ad recitandum. III. Pro initiandis demum ad Sacerdotium vult Concilium c. 14 et 25. ut ipsi « ad populum docent » dum ea quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, ac « ad ministranda Sacraenta, diligenti examine præcedente, » idonei comprobentur. »

791. — Sed hic quæritur I. quomodo intelligenda verba illa, ad ministranda Sacraenta? Pal. p. 8. n. 13. cum Vasq. et Con. censem intelligi, ut presbyterandi sciunt ea quæ requiruntur ad bene ministranda, non jam Pœnitentiæ, sed Baptismi, et Eucharistiae Sacraenta. Sanch. autem l. 7. c. 1. dub. 45. n. 16. cum Ledes. intelligit, ut sciunt quæ sit materia et forma cujusque Sacraenti. Sed melius aint Laym. tr. 9. c. 7. n. 1. et Salm. c. 5. n. 44. cum Aversa, Rodr. et Philib. presbyterandum debere quidem scire ea quæ spectant ad sacrificium, et Sacraenta Baptismi ac Extremæ Unctionis, quorum est minister: circa verò Sacramentum Pœnitentiæ non requiri in eo tantam scientiam quanta est necessaria Confessario approbato. Unde infero quod quilibet simplex Sacerdos debeat habere aliquatenus scientiam circa materias magis obvias, quæ pertinent ad sacramentum Pœnitentiæ, saltem pro casibus necessitatis, in quibus Confessiones excipere tenetur. Et hoc est iuxta doctrinam S. Caroli Borromæi in Concil. Mediol. 5. ubi dictum fuit, quod initiandus ad Presbyteratum, « circa Sacramentum Confessionis aliquam (saltem) peritiam habeat. » Alias non videtur posse à gravi culpa excusari; etenim Innocentius XIII in Bulla Apostolici ministerii, confirmata à Benedict. XIII (apud Bened. XIV, Notif. 16 et 32) explicando præfatum textum Concilii, (ut ait præfatus Bened. XIV.), nullam aliam benigniorem interpretationem potuit ei dare, quam illam reducendo ad studium Theologiæ moralis. Et ratio est, quia, cum sit officium proprium cujusque Sacerdotis pœnitentiæ ministrare in necessitate, quisque Sacerdos debet scire ea quæ ad tale officium ritè peragendum spectant; ut clarè infertur ex eo quod docet D. Thom. Sup. quest. 36. art. 2. ubi ait: « Ad hoc quod homo ordinis officium exequatur, oportet quod habeat tantum de scientia, quod sufficiat ad hoc, quod dirigatur in actu Ordinis illius... ideo... talis scientia requiritur in eo, qui debet ad Ordines promoveri. » Benignius quidem, ut notat Natalis de Alex. (de Ord. Reg. 22.) agendum cum iis qui Religionem professi sunt vitæ contemplatiæ, ut sunt Camaldulenses, Carthusiani, et similes. Secus verò cum aliis qui vitam activam profitentur; in his enim eadem scientia requiruntur, qua egerit alii Sacerdotes: « Aliqui (addit D. Th. l. c. ad. 1.) ad Sacerdotium promoventur, quibus committitur primus actus tantum (supra corpus Christi verum) sicut Religiosi... et... talibus sufficit si tantum de scientia habeant, quod ea quæ ad Sacramentum perficiendum spectant, ritè servare possint. Alii autem promoventur ad... actum supra corpus Christi mysticum..., unde scientia legis in eis esse debet, non quidem,

» ut sciant omnes difficiles quæstiones legis... , sed ut sciant quæ populus debet credere et observare de lege. » Et hoc quidem ex illo *Malach.* 2. 7. « Labia Sacerdotis custodient scientiam, et legem requirent ex ore ejus. »

Unde concludo, quod promovendi ad Sacerdotium non possint tuta conscientia ad Ordinationem accedere, nisi sciant saltem universaliora principia, quibus solvant dubia saltem communiter occurrentia proxime moribundis; necnon tenentur distinctè scire, quomodo se gerere debeat circa moribundos, nempe quando possint eos absolvere? An in articulo, vel periculo mortis? et quali periculo? An præsente Confessario approbato? An absolutè, vel conditionatè? Quando moribundum possint censere dispositum ad absolutionem? Quid debeat imponere illi, si habeat casus, vel censuras reservatas? Hinc consequenter Episcopus, ne communicet peccato illius qui petit sine tali scientia ordinari, debet antequam ordinet certus fieri de tali ejus idoneitate, vel saltem quod de brevi ille addiscet; alias nescio quomodo posset esse tutus in conscientia. Tantò magis quod undique constat hujusmodi ordinatos, post acceptum Presbyteratum, omne studium abjicere, eò quod ad nullum aliud exponi debent examen, quod erat unicus omnium suorum studiorum scopus. Hic etiam advertendum id quod habetur in Concilio Later. IV. *Can. 10 et 11.* (apud *Habert* t. 7. p. 484.) ubi dicitur: « Præcepimus tam in Cathedralibus, quam in Conventualibus Ecclesiis viros idoneos ordinari, quos Episcopi possint coadiutores habere, non solum in prædicationis officio, verùm etiam in audiendis Confessionibus, et poenitentiis injungendis, ac cæteris quæ ad salutem pertinent animarum. »

Quæritur. II. An illiterati sint omnino irregulares? *Nao.* *Man.* c. 27. n. 205. dicit inferri ex Trident. sess. 23. c. 4. esse irregulares, qui linguam latinam non intelligent; *Garcia* autem et *Henriquez ap. Bonac.* de *Cens.* d. 7. q. 2. punct. 1. n. 2. censent illiteratos non esse irregulares, ita ut non peccent, si in Ordinibus susceptis ministrarent; sed hos non posse sine culpa gravi Ordines suscipere. Alii verò cum sententia communi, quam tenent *Sanch.* *Cons.* l. 7. c. 1. dub. 45. n. 3. *Bonac.* l. c. *Tamb.* eod. tit. tr. 4. c. 12. n. 1. *Salm.* de *Ord.* l. c. n. 49. cum *Reg.* *Homob.* etc. ac *Pal.* de *Cens.* d. 6. part. 10. n. 1. cum *Suar.* *Toll.* *Fill.* *Sayr.* et *Avila*, probabilius docent, quod illi qui sunt adeo rudes, ut ignorent etiam prima rudimenta grammaticæ, ita ut nesciant præstare ea quæ pertinent ad Ordinis exercitium, ad quod requiritur sane scientia linguae latine, ipsi sunt prorsus irregulares, et graviter peccant tam Ordines suscipiendo, quam eos exercendo: et ut dicunt *Salmant.* et *Bonac.* ll. cc. cum *Azor.* *Suar.* *Fill.* et *Reg.* nec etiam Papa posset cum eis dispensare, quia hæc irregularitas non solum est de jure humano, sed etiam divino et naturali; ipsum enim ius naturale dictat non esse admittendos ad aliquod munus qui nequeunt illud exercere. Probatur id ex c. *Illitteratus.* *Dist.* 36. ubi illiteratus (intellige

omnino illitteratus, ut ait ibi *Glossa*, nimurum qui nunquam grammaticam audivit) arcetur à suscipiendis Ordinibus, par modo ac corpore vitiatus. Advertit autem *Palaus.* l. c. quod illa tantum ignorantia irregularitatem inducat, quæ exercitium suscepti Ordinis omnino impedit: et sic pariter *Ronc.* de *Cens.* c. ult. q. 6. A. 2. dicit esse irregularem qui debitè et congruè nequit Ordinem susceptum administrare. Advertunt etiam *Anacl.* de *Cens.* q. 3. num. 26. *Holzm.* tom. 1. p. 320. n. 367. et *Vita de Irreg.* q. 9. a. 4. n. 12. quod hæc irregularitas, sublata causa ignorantiae, de se tollatur sine dispensatione.

Quæritur III. An in regularibus ordinandis minor requiratur scientia quam in secularibus? Pro iis qui sunt addicti ad vitam contemplativam, prout sunt Camaldulenses (ut diximus), Carthusiani et similes, commune est inter DD. sufficere quod isti sciant legere et canere, ac ea quæ pertinent ad Sacrificium, ut docet D. Thomas loco supra cit. dicens, quod in Religiosis qui ordinantur ad altare, satis sit scientia, qua possint servare ea quæ ad Sacrificium spectant; et idem asserunt *Natal.* de *Alex.* de *Ord.* Reg. 22. Esc. n. 289. et alii passim. Difficultas est an idem dici valeat pro Religiosis aliorum Ordinum, qui sunt ad vitam activam instituti? Negat *Led.* de *Ord.* c. 7. Conc. 4. ubi dicit eamdem scientiam requiri in Religiosis quam in secularibus; imò majorem, quia Religiosi frequentius assumuntur ad ministeria proximorum; idque probabile putat *Escob.* n. 294. Sed communissime affirman *Salm.* c. 5. n. 47. cum *Scoto.* et *Philib.* ac *Barbosa Alleg.* 46. n. 14. cum *Syloest.* *Graff.* *Henr.* *Miranda*, etc. ac pariter probabile putant *Escob.* n. 296. et *Diana* p. 2. tr. 16. R. 31. Ratio, tum quia Regulares communiter ordinantur tantum ad chorum et altare; tum quia, si alia ignorrent, possunt postea ex sociis ea addiscere: et ab hac sententia non dissentit (ut vidimus) D. Th., dum prefatam doctrinam tradens, generaliter loquitur de Religiosis. Id autem quod ait *Barb.* cum aliquibus, nempe quod possint ordinari Regulares etiamsi quodammodo deficiant in lingua latina, non audeo approbare; nam si in secularibus initiandis tantum ad Ordines minores, requirat Tridentinum quod saltem linguam latinam intelligent, quomodo Regulares ordinari poterunt ad Sacerdotium, adhuc in lingua latina deficientes? Præterea, addunt *Salm.* l. c. cum *Rodr.* et *Henr.* pariter ac pro Religiosis, sufficere pro secularibus sacrists, cantoribus, et similibus, ut sciant tantum legere, canere, et exequi ministeria Ordinis. An autem hæc doctrina sit verè et generaliter probabilis, nec audeo asserere: sapientibus me remitto.

792. — Hic autem advertendum 1. quod Episcopus possit quidem sine examine Religiosos ordinare, acquiescendo testimonio suorum Prælatorum; sed bene etiam potest si velit eos examinare, ut rectè dicunt *Escob.* n. 278. *Mazz.* tom. 3. p. 253. et *Salm.* c. 5. num. 46. cum *Aversa.* *Mirand.* etc. Et de hoc non est amplius dubitandum post Bullam Bened. XIV (allatam n. 768.),